

ZÁKON

ze dne 2017,

kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Změna trestního zákoníku

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 360/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 494/2012 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 259/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 165/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 150/2016 Sb., zákona č. 163/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 321/2016 Sb., zákona č. 323/2016 Sb., a zákona č. 455/2016 Sb., se mění takto:

V § 73 odstavci 1 se na konci doplňuje věta, která zní: „Soud může uložit trest zákazu činnosti řízení motorového vozidla nebo letadla, i pokud se pachatel trestného činu nedopustil v souvislosti s touto činností, jestliže trestný čin spáchal pod vlivem omamné nebo psychotropní látky.“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 2018.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, hlavní principy navrhované právní úpravy a nezbytnost navrhované právní úpravy

Trestní zákon nyní umožňuje uložit trest zákazu činnosti jen, pokud byl trestný čin spáchán přímo v souvislosti s touto činností. Soud však nemá možnost uložit trest zákazu činnosti, přestože z dokazování vyplývá, že pachatel trestného činu koná zvlášť nezodpovědně, pokud konkrétní trestný čin nespáchal přímo v souvislosti s trestnou činností. To je problémové v okamžiku, kdy jsou např. páčány drogové trestné činy, a jde o pachatele narkomana, který opakovaně páchá trestnou činnost pod vlivem drog. Je účelné v takovém případě chránit společnost a umožnit soudu, aby uložil zákaz řízení například motorových vozidel, pokud soud zjistí, že daný pachatel má řidičské oprávnění a může tedy též řídit vozidla či dokonce pilotovat letadlo pod vlivem drog. Je evidentní, že následky takového jednání mohou být velmi nebezpečné.

Je možné připustit, že by se uvedeného cíle dalo dosáhnout i navazujícím správním řízením o odnětí oprávnění k řízení dopravního prostředku. To je však neefektivní, pokud již v soudním řízení byly dostatečně prokázány skutkové okolnosti a zhodnocena osobnost pachatele. Navíc je zde problém, aby takové navazující správní řízení s cílem odejmutí oprávnění nebylo vnímáno jako další trest, tedy v rozporu se zásadou, ne dvakrát ve stejné věci. Proto je volena cesta změny trestného zákona a možnosti udělení zákazu činnosti v jednom (původním) sankčním (trestním) řízení.

Jde o novelu vycházející z účelu trestního práva jako ochrany společnosti před protiprávním jednáním. Na druhé straně, jde jen o možnost soudu, nikoliv nutnost, uložit daný trest. Soud tak bude moci s ohledem na osobu obžalovaného zvážit, zda daný trest uloží. Tedy umožňuje se soudcovská individualizace trestu. Rovněž trestní řízení nebude zatíženo, neboť informace, zda je někdo držitelem řidičského oprávnění nebo např. pilotního průkazu je obvykle pro soud nebo policii snadno zjistitelná a ověřitelná u příslušných státních úřadů. Pokud již zákon umožnil dopad neplacení výživného na oprávnění řídit automobil dle § 71a exekučního řádu č. 120/2001 Sb., je akceptovatelná společenská důvodnost a legitimita navrhované úpravy trestu zákazu činnosti.

Lze jistě namítat, že jsou další činnosti, které by takto mohly být zapovězeny, což je pravda. Nicméně návrh vychází z minimalistické verze, která je obvykle vhodná při užití trestní represe, a cílí na motorová vozidla, jako nejvíce rozšířený dopravní prostředek, a také na letadla v souvislosti s nárůstem soukromých malých letadel. Velké letecké společnosti mají značné možnosti (časté zdravotní prohlídky), jak prověřit, že jejich piloti neužívají drogy, ale u malých pilotů malých soukromých letadel je to horší, byť pád takového letadla může způsobit značné škody a ohrozit životy lidí na zemi.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem. Návrh zákona je v souladu se závazky České republiky vyplývajícími z mezinárodních smluv, jimiž je ČR vázána. Návrh zákona je v souladu s právem Evropské unie. Respektive se ústavního pořádku, mezinárodních závazků a evropského práva nedotýká. Trest zákazu činnosti je běžným trestem v různých státech.

3. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, na rozpočty krajů a obcí

Návrh zákona nemá vliv na státní ani jiné veřejné rozpočty. Návrh zákona nemá vliv na rozpočty krajů a obcí, pokud nebereme v úvahu možné nároky na výkon trestního opatření - trestu odnětí svobody, které by se však týkaly jen jednotlivců, tedy jde o zcela zanedbatelné a těžko odhadnutelné náklady.

B. Zvláštní část

Čl. I

Výslovně se umožňuje uložení trestu zákazu činnosti motorového vozidla nebo letadla, i pokud nebyl trestný čin spáchán v souvislosti s touto činností, ale byl spáchán pod vlivem omamné látky, psychotropní látky a jedu.

Čl. II

Účinnost je navržena vzhledem k délce legislativního procesu a nutné legisvakanci.

V Praze dne 16. března 2017

JUDr. Jeroným Tejc, v. r.
Ing. Roman Váňa, v. r.
Ing. Jiří Petřů, v. r.
MUDr. Jiří Koskuba, v. r.
Ing. Antonín Sed'a, v. r.
Bc. František Adámek, v. r.
Miroslava Strnadlová, v. r.
Mgr. Vítězslav Jandák, v. r.
Ing. Markéta Wernerová, v. r.
Mgr. Igor Jakubčík, v. r.
MUDr. Pavel Holík, v. r.
Pavel Ploc, v. r.
Mgr. Petr Kořenek, v. r.